

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

U POVODU UVOĐENJA NOVOG NAČINA SEZONSKE PRILAGODBE VREMENSKIH SERIJA

Državni zavod za statistiku, kao glavni nositelj, diseminator i koordinator sustava službene statistike u Republici Hrvatskoj, te Hrvatska narodna banka, kao nositelj službene statistike određen Zakonom o službenoj statistici, dosad su provodili sezonsku prilagodbu na različite načine, što je ponekad rezultiralo znatnim odstupanjima sezonske naravi u nekim vremenskim serijama podataka o hrvatskom gospodarstvu. Kako je zajednički cilj obiju institucija uspostavljanje učinkovitoga i jedinstvenog sustava sezonske prilagodbe vremenskih serija u kojem bi se primjenjivala jedinstvena metoda, postignut je međusobni dogovor i definirana trajna suradnja, formalizirana putem međuinstitucionalnog sporazuma.

Sezonske oscilacije i učinci kalendara, odnosno rasporeda radnih i neradnih dana po mjesecima, mogu otežati uočavanje kratkoročnih i dugoročnih kretanja u vremenskim serijama te spriječiti ispravno razumijevanje ekonomskih pojava. Zbog toga postupci sezonske i kalendarske prilagodbe izdvajaju takve sezonske oscilacije i kalendarske učinke iz vremenskih serija omogućujući njihovu ispravnu interpretaciju te kvalitetniju podlogu za donošenje odluka.

U skladu s preporukom Eurostata odnosno Europske središnje banke ([JDemetra+ officially recommended as software for the seasonal adjustment of official statistics](#)) svim članicama Europskoga statističkog sustava i Europskog sustava središnjih banaka, Državni zavod za statistiku ubuduće će za sezonsku prilagodbu upotrebljavati programski paket JDemetra+, verzija 2.0.0. ili novije verzije nakon što budu službeno dostupne, koji je potpuno usklađen s metodološkim smjernicama Eurostata ([ESS guidelines on seasonal adjustment](#)). Kako u tome programskom paketu postoje dvije vrste specifikacija za sezonsku prilagodbu: *Tramo-Seats*, u kojima se primjenjuje metoda *Seats*, te *x13 Arima*, u kojima se primjenjuje metoda *x11*, zbog velikog iskustva i znanja stručnjaka HNB-a koje je priznato i na europskoj razini, sporazumno je odlučeno da će Državni zavod za statistiku ubuduće primjenjivati specifikacije *x13 Arima*.

Osim uvođenja novoga programskog paketa i primjene nove metode procjene sezonske sastavnice, za većinu vremenskih serija neće se primjenjivati automatske specifikacije sadržane u programskom paketu, nego će se modeli sezonske prilagodbe definirati pojedinačno, ovisno o specifičnostima pojedine vremenske serije. Pri njihovu pojedinačnom definiranju primjenjivat će se dijagnostički pokazatelji sadržani u novome programskom paketu JDemetra+, čijom će se upotrebom omogućiti daljnja poboljšanja prakse sezonske prilagodbe.

Uz primjenu novoga programskog paketa za referentna razdoblja čija objava tek slijedi, doći će i do promjene sezonski te kalendarski prilagođenih vrijednosti vremenskih serija i pripadajućih stopa promjene na cjelokupnome vremenskom rasponu. Zbog promjene programskog paketa (primjene JDemetra+, verzija 2.0.0. umjesto Demetra 2.2), promjene primijenjene metode procjene sezonske sastavnice (*x11* umjesto *Seats*), promjene modela sezonske prilagodbe te primjene službene politike revidiranja sezonski prilagođenih podataka moguća su odstupanja podataka u odnosu na one već objavljene. Objava trend-ciklus sastavnice pojedinih vremenskih serija, koja se dosad objavljivala svakog mjeseca, bit će usklađena s primjenom politike revidiranja sezonski prilagođenih vrijednosti

tih vremenskih serija te raspoloživa tri puta na godinu. Za svaku skupinu vremenskih serija bit će naznačeno s kojim je referentnim razdobljem provedena promjena te koja je pripadajuća politika revidiranja.

Zahvaljujemo kolegama iz HNB-a na dosadašnjoj suradnji te se nadamo i budućemu zajedničkomu partnerskom pristupu na zadovoljstvo korisnika, kojima ćemo na raspolaganje staviti kvalitetnije podatke, te na zadovoljstvo sudionika uspješnijeg sustava službene statistike u Republici Hrvatskoj.

Zagreb, 7. ožujka 2016.